

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Zlín

Inspekční zpráva

Základní škola Osvětimany, okres Uherské Hradiště

687 42 Osvětimany 282, okres Uherské Hradiště

Identifikátor školy: 600124045

Zřizovatel: Obec Osvětimany, OÚ Osvětimany 350

Školský úřad Uherské Hradiště, Na Morávce 1037, 686 01 Uherské Hradiště

Termín konání orientační inspekce: 8. - 10. únor 2000

Čj.	153 048/00-11 060
Signatura	oo3ct105

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Základní škola Osvětímány je ve školním roce 1999-2000 plně organizovaná s 12 třídami 1. - 9. ročníku se 241 žáky. Průměrná naplněnost tříd je asi 21 žáků na třídu.

V 1., 4. - 9. ročníku vyučuje podle vzdělávacího programu Základní škola, č.j. 16 847/96-2, v 2. a 3. ročníku podle vzdělávacího programu Národní škola č.j. 15 724/97-20.

Ve škole je zaměstnáno 17 pedagogických pracovníků včetně vychovatelky školní družiny.

Ředitelkou školy je Marie Kordulová.

Jazyk český - I. stupeň

V průběhu orientační inspekce bylo hospitováno ve 4 hodinách českého jazyka v 1., 2., 3. a 5. ročníku. Časová dotace předmětu je v souladu se zvoleným učebními plány. Probírané učivo bylo v souladu s učebními osnovami. Učivo plynule navazovalo na učivo z předcházejících hodin a stanovené výukové cíle byly vhodné a přiměřené aktuálnímu stavu třídy. Všichni učitelé ve sledovaných třídách jsou plně kvalifikováni pro výuku na I. stupni ZŠ. Učebny byly vhodně uspořádány a podnětně a esteticky vybaveny vzhledem k činnostem a cílům. Základní psychohygienické zásady vzhledem ke členění hodin, relaxaci žáků a tempu výuky byly dodržovány.

Všechny sledované hodiny byly dobře a promyšleně připraveny, při respektování obecných didaktických zásad byl vyučovací čas účelně využíván. Učitelé měli připraven dostatek pomůcek, méně již bylo využito didaktické techniky. Žáci byli vedeni ke schopnosti aplikovat učivo a byl dán dostatečný prostor k procvičování učiva. V přípravě hodin a jejich vedení učiteli však nebyl dán dostatečný prostor pro samostatné učení žáků a možnostem alternativních postupů při řešení úkolů. Výuka byla věcně i odborně správná.

Učitelé využívali v dostatečné míře vstupní a průběžnou motivaci, velká pozornost byla věnována ověřování pochopení látky a především individuální pomoci žákům při řešení úkolů. Při zkoušení a opakování byly otázky zaměřeny na pochopení vztahů a na aplikaci učiva. Při hodnocení byly respektovány individuální dispozice žáků a byla oceňována jejich snaha a pokrok.

Hospitace ukázaly zpravidla pozitivní vztahy mezi učiteli a žáky, osobnost žáka je plně respektována. Při rozvoji komunikativních dovedností byly rušivou okolností některé nevhodně formulované otázky, odpovědi a připomínky učitelů k žákům i k rodičům (v žákovských knížkách). Při výkladu učiva převažovala verbální komunikace učitele nad neverbální.

Kvalita výuky českého jazyka na I. stupni je na velmi dobré úrovni.

Cizí jazyky

V rámci inspekce bylo hospitováno ve 4 hodinách cizích jazyků na I. i na II. stupni. Anglický a německý jazyk v těchto hodinách vyučovali nekvalifikovaní učitelé. Týdenní časová dotace předmětů je v souladu se zvoleným učebním plánem. Ve sledovaných hodinách byl obsah učiva v souladu s učebními osnovami. Předložené tematické plány zejména v německém jazyce však nerespektují v dostatečné míře návaznost učiva v jednotlivých ročnících. Jazyková učebna, ve které probíhala zejména výuka angličtiny, je prostorově i z hlediska dodržování psychohygienických zásad zcela nevhodná.

Poměrně málo pozornosti věnovali učitelé při přípravě výuky jejímu účelnému řízení a zařazování samostatné práce žáků, téměř vůbec nebyly využívány prvky aktivního učení.

Z učebních pomůcek a didaktické techniky byl používán pouze magnetofon s audionahrávkami dialogických cvičení a cvičení výslovnosti. Další zdroje informací, zejména z oblasti anglicky a německy mluvících zemí nebyly využívány, chybělo využití slovníků. Žáci byli velmi trpělivě vedeni ke schopnosti aplikovat učivo především důrazem na jeho procvičování.

Učitelé nevěnovali dostatečnou pozornost využití vstupní a průběžné motivace, poměrně velký prostor však byl věnován ověřování pochopení látky, zkoušení a neustálému opakování. Učitelé pracovali s žáky individuálně a rovněž při hodnocení respektovali individuální dispozice žáků a oceňovali jejich snahu a pokrok.

Rozvoj komunikativních dovedností byl narušován nejasnými pravidly vzájemné komunikace, žáci však měli vytvořen dostatečný prostor pro vyjadřování vlastního názoru, jejich osobnost byla plně respektována. Úroveň verbální a neverbální komunikace byla dobrá, vyučovaný cizí jazyk však nebyl učiteli dostatečně využíván v oblasti pokynů, hodnocení a vzájemné komunikace učitel - žák.

ČŠI hodnotí úroveň výuky cizích jazyků jako dobrou.

Matematika

Na prvním stupni bylo hospitováno ve čtyřech hodinách matematiky. Jen dvě z nich byly vyučovány odborně a pedagogicky způsobilými pracovníky. Tato skutečnost se na kvalitě výuky výrazněji neprojevila. Výuka je realizována v „kmenových“ učebnách, které jsou vzhledem k aktuálnímu stavu žáků dostatečně prostorné a odpovídají psychohygienickým zásadám. Je v nich vesměs vytvořeno estetické a podnětné pracovní prostředí.

Učební pomůcky jsou podle finančních možností školy postupně modernizovány a vcelku pravidelně využívány. Ve dvou vyučovacích hodinách bylo tvořivě využito velmi dobré přípravy úkolů na tabuli.

Stavba vyučovacích hodin odpovídala věku žáků a výukovým cílům. Jejich náplň byla přiměřená věku žáků z hlediska náročnosti a množství úkolů. Výrazný byl i individuální přístup učitelů. Výběr metod a forem práce nebyl ve všech sledovaných hodinách dostatečně pestrý, přesto se zpravidla dařilo udržet pozornost žáků po celou hodinu. Pravidelně je využíváno zpětné vazby.

Náležitá pozornost byla věnována individuálním potřebám a schopnostem žáků, bylo respektováno jejich pracovní tempo. Zadávané úkoly byly diferencované s ohledem na jejich množství a jen ojediněle na jejich obtížnost. Ve výuce byl plánovitě vytvářen prostor pro samostatnou práci žáků. Menší pozornost pak byla věnována aktivnímu učení a rozvoji logického myšlení.

V různé míře a kvalitě bylo využíváno vstupních motivačních metod. Hodnocení žakovských vědomostí a dovedností je systematické.

Ve všech hodinách byla v průběhu výuky velmi dobrá pracovní atmosféra, žáci zpravidla pracovali soustředěně a se zájmem. Odpovědi žáků byly většinou pohotové a správné. Komunikace je založena na vzájemné důvěře. Je přitom respektována osobnost žáka.

Výuka matematiky na prvním stupni byla celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Přírodní vědy a nauky

V oblasti přírodovědných předmětů byly hospitovány 3 hodiny matematiky a jedna hodina fyziky. Časové dotace těchto předmětů jsou v rozvrhu hodin realizovány v souladu s učebním plánem. Členění učiva do jednotlivých ročníků je v souladu s učebními osnovami zvoleného vzdělávacího programu. Tematické plány v obou předmětech jsou zpracovány a průběžně

plněny, kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky je zajištěna.

Vyučující jsou v dostačující míře informováni o žácích se specifickými poruchami učení, ale ve sledovaných vyučovacích hodinách se tato skutečnost většinou výrazněji neprojevila.

Všechny hodiny matematiky byly vyučovány odborně a pedagogicky způsobilou učitelkou. Tato skutečnost pozitivně ovlivnila kvalitu výuky. Hodiny byly vesměs dobře připraveny i realizovány po stránce obsahové i organizační. Práce byla intenzivní a systematická.

Pro výuku matematiky není k dispozici odborná ani specializovaná učebna. Výuka byla realizována v kmenové učebně, která je vzhledem k aktuálnímu počtu žáků dostatečně prostorná a odpovídá psychohygienickým zásadám. Není v ní výraznějším způsobem vytvořeno podnětné prostředí z hlediska potřeb výuky matematiky. Učební pomůcky jsou podle finančních možností školy postupně doplňovány a zpravidla účelně využívány. Didaktická technika nebyla ve sledovaných hodinách matematiky použita a není ani průběžně systematicky využívána. Podmínky výuky fyziky v pracovně, která je zároveň „kmenovou“ třídou, jsou ještě vyhovující. Při výuce byl využit meotar, ale použitý náčrt meteorologické mapy byl málo zřetelný a nepodpořil dostatečně názornost výuky.

Hodina fyziky nesla znaky připravenosti na výuku, ale její realizace byla nevýrazná. Struktura hodin matematiky odpovídala věku žáků a stanoveným výukovým cílům. Jejich náplň splňovala požadavky z hlediska náročnosti, množství a věku žáků. Zřetelný byl zpravidla i individuální přístup učitelky. Ve výuce obou předmětů převládal frontální způsob výuky.

Bylo respektováno pracovní tempo žáků. Diferencované úkoly byly zadávány s ohledem na jejich množství a jen ojediněle na jejich obtížnost. Ve výuce byl plánovitě vytvářen prostor pro samostatnou práci. Poměrně malá pozornost pak byla věnována aktivnímu učení a rozvoji logického myšlení. Při zadávání a kontrole samostatné práce nebylo učitelkou vždy důsledně a efektivně využíváno vyučovacího času.

Ve fyzice výrazněji chyběly motivační prvky, nepodařilo se probudit zájem a aktivitu žáků. Ani v matematice nebylo využíváno stupních motivačních metod. Při vhodných příležitostech však bylo učivo aktualizováno. Bylo využíváno zpětné vazby. Prověřování znalostí a dovedností žáků je systematické. Při hodnocení čtvrtletních prověrek je využíváno hodnocení na základě sledovaných matematických jevů. Prováděná analýza chyb je však formální, protože neviduje konkrétní chybné jevy. Chybí systematická práce s chybou. Prezentované vědomosti žáků v matematice byly velmi dobré, ve fyzice jen průměrné.

Ve všech hodinách matematiky byla v průběhu výuky velmi dobrá pracovní atmosféra, žáci pracovali soustředěně a se zájmem. Komunikace je založena na vzájemné důvěře, osobnost žáka je respektována. Ve sledované hodině fyziky byla stísněná pracovní atmosféra.

Kvalita výuky v přírodovědných předmětech na druhém stupni byla celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Kvalita vzdělávání byla celkově hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepční záměry školy vychází z analýzy práce školy provedené v kvalitně zpracované výroční zprávě za školní rok 1998/99.

Plán práce školy na letošní školní rok vedle koncepčních záměrů a hlavních úkolů na letošní školní rok konkretizuje úkoly v základních oblastech práce školy.

V oblasti vzdělávání je zdůrazněna orientace na znalost zvolených vzdělávacích programů Základní škola a Národní škola, vytváření prostoru pro samostatnou tvořivou práci dětí, práci s talenty a spolupráci mezi učiteli stejných předmětů, realizace progresivních metod a forem práce. Oblast morální výchovy deklaruje formování mezilidských vztahů a vedení žáků k šetrnému zacházení se školním majetkem.

Úkoly a cíle v oblasti protidrogové prevence rozvíjí samostatný plán, který je zaměřena na výchovné aspekty, zapojení do preventivních programů v této oblasti a na aktivity pro volný čas žáků. Oblast estetické výchovy tohoto plánu uvádí výčet hlavních akcí pořádaných školou, oblast ekologické a sportovní výchovy vedle stanovení základních úkolů vyjmenovává stěžejní aktivity. Plán práce dále obsahuje organizaci školního roku, termíny konání pedagogických rad, třídních schůzek a přidělení mimotřídních funkcí.

Pracovníci školy se podílejí na vytváření plánu a koncepce prostřednictvím prezentace vlastních návrhů na pedagogických radách. Realizace plánu práce je zajišťována vedením školy dle kalendářního plánu akcí, náročnější úkoly jsou zajišťovány na základě jednání provozních porad. Plány střednědobého charakteru nejsou zpracovávány. Chybí návaznost na další články řízení zabezpečující úkoly a cíle plánu školy. Ustanovené metodické orgány nezpracovávají plány činnosti. Při své práci vychází z volně stanovené naplně pracovních schůzek.

Plán práce byl projednán v pedagogické radě, se zástupci rodičů žáků na výboru SRPŠ a se zřizovatelem.

Výuka ve škole probíhá podle schválených učebních dokumentů. Pro žáky se specifickými poruchami učení jsou zpracovávány individuální plány. Výchovné poradenství se řídí vlastním plánem práce, který stanoví základní oblasti poradenské činnosti a koordinace informovanosti rodičů. Pro žáky s vývojovými poruchami učení jsou zpracovány individuální plány.

Plánu hospitační činnosti vedení školy vedle vymezení specifikace konkrétních úkolů chybí stanovení personální zodpovědnosti. Pokyny organizačního charakteru jsou zpracovány vyčerpávajícím způsobem.

Plánování bylo hodnoceno jako dobré.

Organizování

Ředitelka školy při jejím řízení úzce spolupracuje se svým zástupcem. Na řízení se dále do určité míry dané jasně vymezenými kompetencemi podílí vedoucí vychovatelka školní družiny, vedoucí školní jídelny a školník. V rámci vymezených kompetencí je řízena i oblast výchovného poradenství. Oblast odborné a metodické spolupráce nemá zřetelně stanovená pravidla. Jako poradní orgán ředitele školy je ustanovena pedagogická rada.

Povinná dokumentace školy je řádně vedena a je úplná ve smyslu § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních, středních škol a vyšších odborných škol, ve znění pozdějších předpisů. Dílčí nedostatky v některých třídních knihách byly operativně odstraněny. Výroční zpráva je zpracována v souladu s § 17e odst. 2 zákona ČNR č. 564/1990 Sb. o státní správě

a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Byla projednána a předložena příslušným adresátům v souladu § 17g výše uvedeného zákona. Organizace vyučování žáků odpovídá obecně závazným právním předpisům. Je zajištěna ochrana osobních dat.

Vnitřní informační systém školy se opírá především o pravidelné a operativní porady. Důležité informace jsou zveřejňovány ve sborovně. Vnější informační systém pracuje zejména formou sdělení v žákovských knížkách o prospěchu a ojedinele i chování žáků. K informovanosti rodičovské veřejnosti přispívá kvalitní školní časopis a informace pravidelně zveřejňované v místním zpravodaji. Na spolupráci školy s rodiči se podílí i Sdružení rodičů. Prezentace školy na veřejnosti je výrazná.

Oblast organizování hodnotí ČŠI jako velmi dobrou.

Vedení a motivování pracovníků

Na vedení školy se s ředitelkou školy podílí její zástupce Oldřich Vařečka. Konkrétní problémy řeší sami nebo ve vzájemné spolupráci se zainteresovanými pracovníky. Výchovný poradce, vedoucí vychovatelka školní družiny a vedoucí školní družiny mají ředitelkou školy stanoveny písemně dlouhodobé úkoly a vymezeny dílčí kompetence. Tyto kompetence a dlouhodobé úkoly nejsou písemně stanoveny pro zástupce ředitele a ustavené metodické orgány.

Operativní řízení, formou přímého kontaktu a pracovních porad navazujících na plán práce a průběžnou kontrolu, je vzhledem k velikosti školy pružné, funkční a účinné.

Ředitelka školy systematicky vytváří podmínky pro uplatnění iniciativy a tvořivosti pracovníků školy. Má písemně zpracována kritéria hodnocení pracovníků školy, která slouží k určování výše nenárokových složek mzdy, která jsou pracovníkům známa a jsou s nimi pravidelně projednávána. Škola nemá vytvořen systém pravidelného sebehodnocení, dílčí prvky jsou projednávány na jednáních pedagogické rady.

Účinná pomoc začínajícím a nequalifikovaným učitelům je zajištěna systémem uvádějících učitelů.

Systém, rozsah a efektivnost vedení a motivování pracovníků jsou velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

Ve škole je vytvořen systém vnitřní kontroly vůči celé organizační struktuře. Ředitelka školy i její zástupce provádí kontroly pedagogické dokumentace, předmětové komise předkládají ke kontrole zápisy ze svých jednání. Oblast výchovného poradenství byla rozdělena na dva výchovné poradce (pro I. a pro II. stupeň).

Pro sledování kvality práce pedagogů a hodnocení úrovně výsledků učení žáků využívá ředitelka školy kromě vlastních evaluačních nástrojů i celostátně nabízené testy KALIBRO. Poměrně velký důraz klade vedení školy na hospitační činnost. Výsledky kontrol jsou projednávány s pracovníky vždy „mezi čtyřma očima“. Analýza výsledků kontrolní činnosti a obecné závěry nejsou systematicky projednávány s pedagogickým sborem na jednáních pracovních či pedagogických rad.

Je vytvořen systém kontroly provozu školy a jejího hospodaření, předložená výroční zpráva o hospodaření ZŠ Osvětimany za rok 1998 obsahuje všechny požadované údaje v rozsahu daném platnou normou.

Systém, rozsah a účinnost kontrolních mechanismů hodnotí ČŠI jako velmi dobrý.

Hodnocení kvality řízení

Na základě výše uvedených zjištění a dílčích hodnocení je kvalita řízení hodnocena jako velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- povinná dokumentace školy ve smyslu § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních, středních škol a vyšších odborných škol, ve znění pozdějších předpisů
- namátkový výběr žákovských knížek
- výroční zpráva o činnosti školy za rok 1998/99
- třídní knihy za školní rok
- zápisy z pedagogických rad
- výběr kontrolních prací a testů
- tematické a časové plány učiva
- plán kontrolní a hospitační činnosti
- záznamy z hospitační činnosti, záznamy z kontrolní činnosti
- kritéria pro osobní příplatek pedagogických pracovníků
- celoroční plán práce metodických orgánů a výchovných poradců

ZÁVĚR

Pozitiva:

- vesměs pozitivní vztahy mezi učiteli a žáky
- velmi dobrá pracovní kázeň ve třídách při výuce
- v českém jazyce na I. stupni kvalitně promyšlená příprava vyučovacích hodin
- systematické zařazování samostatné práce v hodinách matematiky

Negativa:

- velmi malé zkušenosti nekvalifikovaných učitelů cizích jazyků v oblasti pedagogiky
- zejména z hlediska psychohygieny nevhodná učebna cizích jazyků
- spíše nahodilá a málo efektivní práce metodických orgánů na škole

Doporučení:

- vytvořit účinný systém metodické pomoci nekvalifikovaným učitelům
- zajistit veškerou výuku cizích jazyků ve vhodných učebnách
- vyhodnotit a upravit tematické plány jazyka německého především s ohledem na návaznost učiva v jednotlivých ročnících

- zkvalitnit plánování na úseku práce metodických orgánů zejména v oblasti realizace současných trendů v oblasti metod a forem práce a sledování účinnosti výchovně-vzdělávacího procesu

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Stanislav Reňák	Stanislav Reňák v.r.
Členové týmu	Mgr. Miloslav Brůzl	Miloslav Brůzl v.r.

V Uherském Hradišti dne 21. února 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 22. 2. 2000

Razítko

Kordulová Marie v.r.
Podpis ředitelky

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrá	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Uherské Hradiště, Na Morávce 1037, 686 01 Uh. Hradiště	2000-03-17	103 a / 2000
Zřizovatel obec, OÚ Osvětimany	2000-03-17	102 a / 2000

Připomínky řediteleky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Bez připomínek